

Chris Vanwinsen: 'Tien tot twaalf procent kiest bij traditionele nieuwbouwmelkstallen voor swingover'

Swingover in de lift

Al bijna twintig jaar hebben melkmachineproducenten de swingover-melkstal in hun portfolio. De uit Angelsaksische landen overgewaarde melkstal lijkt hier een opmars begonnen.

Vaak aangehaalde drijfveren zijn kostprijs en capaciteit.

tekst **Annelies Debergh**

Waar ligt het aan? De swingover-melkstal die jaren geleden werd ontwikkeld, lijkt de laatste vijf jaar in opmars bij de keuze van nieuwbouwmelkstallen.

Chris Vanwinsen, manager projectbureau en verantwoordelijke voor melkstallen bij DeLaval in Nederland, spreekt over een licht stijgende trend. 'Tien tot twaalf procent van de nieuwbouwmelkstallen is een swingover-stal. De vraag neemt elk jaar nog wat toe. De swingover is in elk geval een blijvend fenomeen. Ik verwacht dat dit type zal stabiliseren op vijftien procent.'

Juist de grotere, extensievere bedrijven staan open voor het systeem van melkwinning via één centrale melklijn. 'We onderscheiden drie veelgeplaatste standtypen', vervolgt Vanwinsen. 'De vijftiggraden-visgraat is de meest logische keuze en dan zijn

er nog de zestig- of zeventiggradenstal en de zij-aan-zij- of negentiggradenmelkstal met traditionele uitgang.'

Per man meer koeien melken

Het fenomeen van de swingover-melkstallen komt overwaaien uit de Angelsaksische landen. Daar is dit type melkstal algemeen ingeburgerd. De Ierse melkmachinefabrikant Dairy-master brengt het systeem al jaren op de markt en is marktleider.

'We zijn al veertig jaar met de ontwikkeling van dit type melkstal bezig', stelt Gert-Jan Jager van Dairy-master. De swingover-stal kent een heel specifieke melktechniek; anders dan bij traditionele melkstallen moet de melk door het melken via centraal geplaatste melkklauwen en één melkleiding omhoog. Dit type melkstal werkt dus op basis van een hoog in plaats van een laag vacuüm. 'Als je de melk omhoog moet brengen,

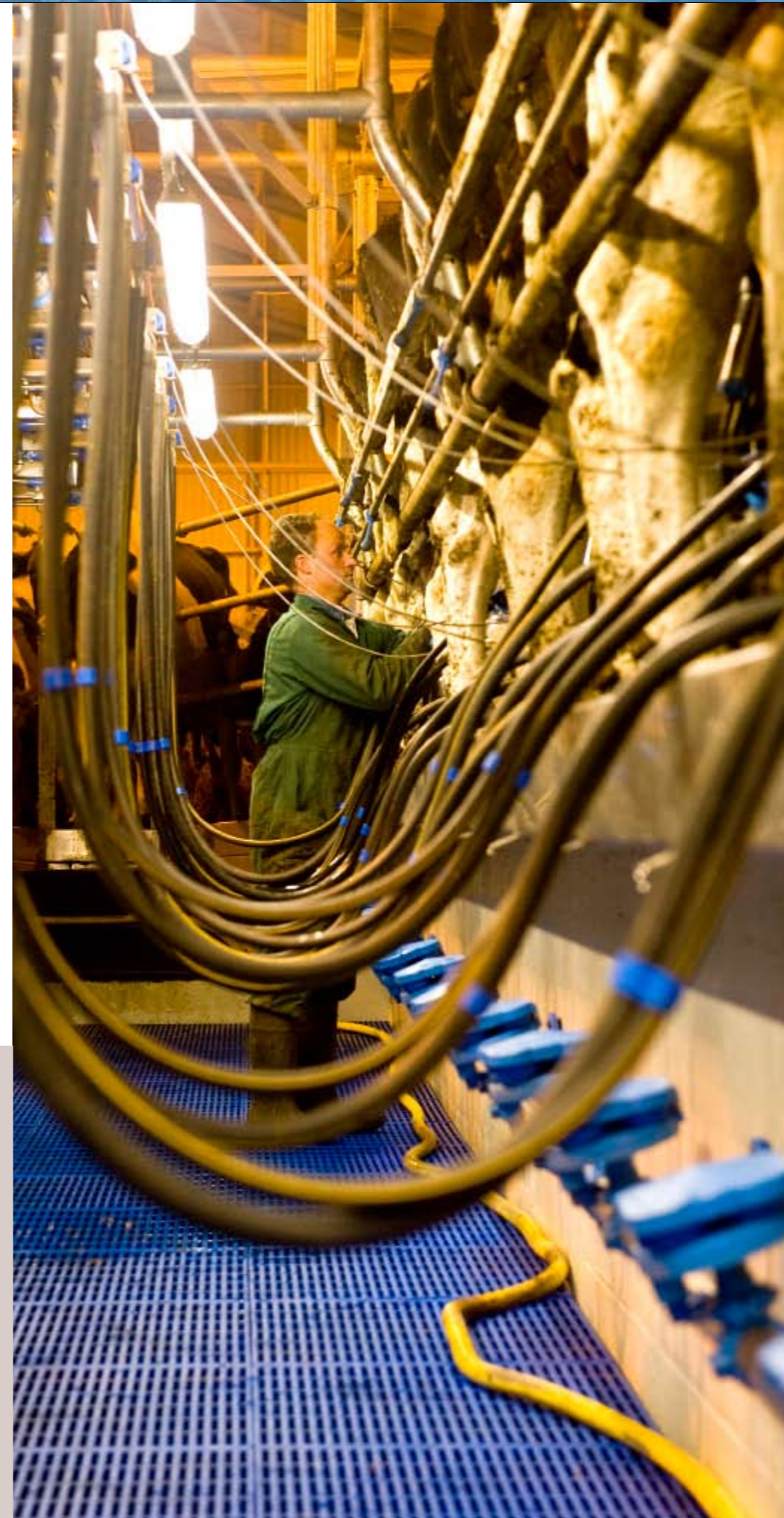
heb je een hoger vacuüm nodig. Dairy-master doet dat op een manier waarbij het vacuüm in de pulsatiestuf fase gereduceerd wordt tot een druk van onder 12 kPa onder de speen. Dat is vergelijkbaar met het rustmoment dat een kalfje neemt bij elke slok melk die het bij de koe drinkt.'

De variatie in de melktechniek is niet de directe reden voor aankoop. 'De swingover-melkstal stelt veehouders in staat om met één man meer koeien te melken', zegt Gert-Jan Jager. 'En dat met minder melkstallen en dus ook met een hoger rendement van de melkstal.'

Jager geeft een rekenvoorbeeld. 'Met een 2x18 swingover-melksysteem kan één man 120 tot 130 koeien per uur melken. Natuurlijk staat of valt dat rendement met een goed georganiseerd koeverkeer, maar met een normale 2x12 zij-aan-zij-melkstal kan één melker alleen dat rendement niet halen.'

Waar het rendementsverschil exact in zit? Gert-Jan Jager: 'In een swingover kunnen veehouders blijven doormelken. Bij een traditionele melkstal wordt een melkstel vijftig procent van de tijd niet gebruikt, in een swingover is elk melkstel 93 procent van de tijd aan het werk.'

Gerrit Aanstoot, sales support manager bij SAC Nederland, spreekt eveneens over het continu blijven doormelken.

'In een swingover is het motto: de koe wacht op de melker en niet de melker op de koe.'

Wel of niet goedkoper?

Behalve de grotere capaciteit per melker is ook de kostprijs een veel aangehaalde reden. 'Puur voor de melkmachine kom je met een swingover-melkstal wel wat goedkoper uit', geeft Chris Vanwinsen van DeLaval aan. Het systeem kiezen vanwege de kostprijs vindt hij een foute overweging. 'De melkstal moet ook vaak groter gebouwd worden. Dan is het nog maar de vraag wat het verschil in kostprijs is. Het is veel juister om voor een swingover te kiezen om een hogere capaciteit per melker te halen.'

Ook Eddy Op De Beeck, verantwoordelijk voor verkoop bij Gea Farm Technologies België, stuurt in de richting dat prijs geen juist argument is. 'Het prijsverschil in melkstallen is te vaak afhankelijk van melkmeters en andere machineapparatuur. Als je een swingover van de duurste melkapparatuur voorziet, dan hoeft die niet per definitie goedkoop te zijn.'

En ook de oppervlakte van de melkstal speelt mee. 'Het ijzerwerk van een swingover is per definitie groter en behalve de melktijden moeten ook de poetstijden mee in rekening worden gebracht. Melken duurt langer dan melktijd; dat duurt van zodra het licht in de melkput aangaat tot het weer uitgaat.'

Dat de halfhoge melkleiding met hoger vacuümniveau soms wat twijfel doet opwekken bij het systeem, is logisch. 'Met een hoog liggende melkafvoer zit je met een melktechnisch nadeel', noemt Chris Vanwinsen van DeLaval een pijnpunt. 'Door het hogere vacuüm worden de vacuümschommelingen onder de speen bij het begin en aan het eind van het melken groter. Maar door een goede afstelling van de melkstal is dat effect te minimaliseren.'

Voor de manier van werken is verschillend bij een swingover-melkstal. 'Iemand is gewonnen voor de manier van werken in een swingover of niet', ervaart Eddy Op De Beeck. Daar is Gert-Jan Jager het in grote lijnen mee eens. 'Een melksysteem kiezen is een kwestie van goed nagaan hoe je wilt werken. Het is als een jas kopen. Die moet ook goed zitten voor je hem koopt. Een melkstal moet ook goed bij de veehouder passen.'

Patrick Vosseveld: 'Met zestien melkstallen toch grote capaciteit halen'

Bij de nieuwbouwplannen koos de familie Vosseveld uit Wesepe voor een swingover-melkstal. 'De prijs van dit type melkstal en de melktechniek stonden ons aan.'

Praktijkervaring was doorslaggevend in de keuze. Patrick Vosseveld, die ruim negentig koeien melkt, probeerde de melkstal eerst uit bij collega-melkveehouders. De 2x16 standswingover van Dairy-master in de nieuwe 0+4+0-stal is bijna af en kan over enkele weken in gebruik worden genomen. 'We hadden eerst een 1x10 zij-aan-zij-melkstal en we melken toch het liefst tussen de achterbenen door.'

Het type stal lag snel vast. 'Die swingover stond ons wel aan omdat zo met een beperkt aantal van zestien melkstallen toch een grote capaciteit koeien kan worden gemolken. We kunnen straks 110 melkkoeien per uur aan.' Ook de melktechniek met de middelhoge melkleiding sprak aan. 'Waar we gingen melken, zagen we dat bij het aansluiten de melkklauwen mooi onder de koe bleven hangen en er niet afvielen. De melkdruk gaat van 48 kPa naar 12 kPa onder de speen. De zuigrustslagverhouding is net als een kalfje dat bij de koe drinkt. Dat vonden we er het mooiste aan.'

